

راهبردهای توسعه شهری، راهنمایی برای بهبود عملکرد

مترجم:

داود رضا عرب

مهدی رجبی هاشجین

یوسف اشرفی

استاداری هرمزگان
معاونت امور عمرانی
دفتر امور شهری و شوراهای

وزارت کشور

سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور
پردیس مدیریت شهری و روستایی

عنوان و نام پدیدآور: راهبردهای توسعه شهری، راهنمایی برای بهبود عملکرد / مترجمان داود رضا عرب، مهدی رجبی، یوسف اشرفی؛ مجری استانداری هرمزگان، شهرداری کرمان، پژوهشکده فرهنگ و هنر جهاد دانشگاهی. مشخصات نشر: تهران: سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور، انتشارات، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری: ۱۲۳ ص: نمودار. فروست: سری منابع آموزشی شهرداری ها.

شابک: ۲۵۰۰۰ ریال: ۹۶-۶-۸۴۶۶-۹۶۴-۹۷۸ وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت: عنوان اصلی: Guide to city development strategies improving urban performance

موضوع: جهانگردی موضوع: جهانگردی و شهرسازی

موضوع: جهانگردی فرهنگی موضوع: جهانگردی -- ایران -- برنامه ریزی

موضوع: عمران شهری -- ایران شناسه افزوده: عرب، داود رضا، ۱۳۴۲ - مترجم

شناسه افزوده: رجبی، مهدی، ۱۳۵۹ - مترجم شناسه افزوده: اشرفی، یوسف، ۱۳۶۱ - مترجم

شناسه افزوده: سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور شناسه افزوده: استانداری هرمزگان

شناسه افزوده: شهرهای کرمان شناسه افزوده: جهاد دانشگاهی، پژوهشکده فرهنگ، هنر و معماری

رده بندی کنگره: ۱۳۹۰ ۲ ۱۵۵/۱۱ G رده بندی دیویی: ۳۲۸/۴۷۹۱

شماره کتابشناسی ملی: ۲۳۸۲-۹۴

عنوان: راهبردهای توسعه شهری، راهنمایی برای بهبود عملکرد

ناشر: انتشارات سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور

تهیه و تنظیم: معاونت آموزشی پژوهشکده مدیریت شهری و روستایی

مجری: استانداری هرمزگان - شهرداری کرمان

مدیر پروژه: مهدی رضائی سردره، حسین رجب صلاحی

ناظر پروژه: ابوالفضل فانی، جواد نیکنام

مترجم: داود رضا عرب، مهدی رجبی هشجین، یوسف اشرفی

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه نوبت چاپ: اول

تاریخ چاپ: بهار ۱۳۹۰ قیمت: ۲۵۰۰۰ ریال

شابک: ۹۶-۶-۸۴۶۶-۹۶۴-۹۷۸

نظارت چاپ: عقیق ۴-۳۰۳۲۴۰۸۸۹

پیشگفتار

گسترش شهرنشینی و مسائل و مشکلات خاص زندگی شهری، بیش از پیش ضرورت توجه همه جانبه به راهبردهای سودمند برای بهینه سازی زندگی ساکنان شهرها را لازم ساخته است. در میان عوامل تاثیرگذار در شهرها مانند محیط زیست شهری، حمل و نقل شهری، ایمنی شهری و برنامه ریزی شهری، یک عامل بسیار مهم که تاثیر فزاینده و تعیین کننده ای بر دیگر عوامل سازنده زندگی شهری دارد، مدیریت شهری است. هر فعالیت اجتماعی بدون وجود مدیریت سازمان یافته که اهداف و ابزارهای رسیدن به آنها را مشخص کند و فعالیتها را هماهنگ سازد - از هم می پاشد و به بی نظمی می گراید. شهرها نیز که پیچیده ترین و متنوع ترین جلوه های زندگی اجتماعی بشری را در خود دارند بدون وجود نظام مدیریت شهری که ضمن انجام برنامه ریزی های لازم برای رشد و توسعه آینده شهر به مقابله با مسائل و مشکلات کنونی آنها بپردازد بی سامان می گردند.

در نظریه های جدید مدیریت، به بالاترین سازمان از نظر کیفیت، سازمان متعالی می گویند. یک سازمان زمانی متعالی است که تمام اعضا به ماهیت ذاتی و درونی روابط خود اهمیت دهند، بدین معنا که هر فردی برای کارایی بیشتر از هیچ کوششی دریغ نورد. بر خلاف یک رابطه متقابل خشک و رسمی که در آن طرفین به چگونگی تقسیم منافع علاقمندی نشان می دهند، اعضاء یک سازمان متعالی و برتر بیشتر مایل اند بدانند چگونه هر یک از آنان می توانند نفع بیشتری به سازمان ارائه دهند، افزون بر این، تمامی اعضا سازمان به این موضوع علاقمندند که چگونه می توانند برای افراد خارج از سازمان نیز مثر باشند.

نظام مدیریت شهری نیز می باید به جایگاه متعالی خود برای خدمات رسانی بهتر به منظور رضایتمندی هر چه بیشتر شهروندان کشور دست یابد. مهمترین راه برای رسیدن به این هدف برای نظام مدیریت شهری دست یابی به جریان دانش و اطلاعات بهتر در جهت اخذ تصمیم مناسب و کاهش خطاها در تصمیم گیری و اجرا می باشد. داشتن دانش و اطلاعات از عدم قطعیت در روند تصمیم گیری ها می کاهد. مهمترین ابزار دست یابی به اطلاعات در جهان امروز متون نوشتاری یا الکترونیک می باشد که اگر حاصل تلفیق علم و عمل باشند تاثیرگذاری آن به مراتب بر مخاطبین بیشتر خواهد بود. به منظور انتشار دست آوردهای جدید علمی و عملی در زمینه های مختلف مدیریت شهری پژوهشکده مدیریت شهری و

روستایی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور با همکاری دفتر امور شهری و شوراهای استانداری هرمزگان اقدام به انتشار کتب آموزشی ای با عناوین زیر نموده است تا گامی هر چند کوچک در ارتقاء سطح علمی شهرداری‌ها کشور برداشته شده باشد .

۱- اصول برنامه ریزی فضای سبز شهری .

۲- اصول و مبانی برنامه ریزی فرهنگی .

۳- ارزیابی و مکانیابی دفن بهداشتی مواد زاید جامد شهری .

۴- شیوه نامه‌های امور مالی و معاملات شهرداری‌ها .

۵- آشنایی با محدوده‌های شهری .

۶- آشنایی با طرح‌های توسعه شهری در ایران (ساختاری راهبردی) .

۷- فضاهای باز شهری .

۸- مدیریت طرح‌های عمرانی در شهرداری‌ها .

۹- راهبردهای توسعه شهری .

۱۰- نحوه طراحی پارکینگ‌های خیابانی در گره‌های شهری .

۱۱- برنامه ریزی و طراحی محیطی امنیت در محیط زیست شهری .

۱۲- آشنایی با درآمد و روش‌های افزایش آن در شهرداری‌ها .

کتاب حاضر با عنوان راهبردهای توسعه شهری، راهنمایی برای بهبود عملکرد یکی از کتب این مجموعه می‌باشد که دو بخش تهیه شده است: در بخش اول نقش شهرها و اهداف راهنمای توسعه شهری بررسی می‌شود و در بخش دوم رویکرد، زمینه‌ها (محتوا)، روش شناسی و اجرا راهبردهای توسعه شهری تشریح می‌گردد .

در پایان از همکاری صمیمانه آقایان مهدی رضائی سردره معاون امور عمرانی استانداری هرمزگان، حسین رجب صلاحی معاون آموزشی پژوهشکده مدیریت شهری و روستایی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور و ابوالفضل فانی مدیرکل دفتر امور شهری و شوراهای استانداری هرمزگان که در تهیه، تدوین و نشر این کتاب تلاش فراوانی نمودند نهایت تقدیر و تشکر به عمل می‌آید .

حسین هاشمی

استاندار هرمزگان

محمد رضا بمانیان

رئیس پژوهشکده مدیریت شهری و روستایی

سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور

فهرست مطالب

۱	چکیده مدیریتی
۱۵	قسمت اول
۱۵	۱- مقدمه
۱۷	۲- نقش شهرها
۱۷	۱-۲- مناطق شهری به عنوان مکانسیم‌های کاهش فقر
۲۱	۲-۲- ظهور بحران‌ها
۲۵	۳- اهداف راهنما
۳۵	۴- نقش راهبردهای توسعه شهری
۴۰	۴-۱- چرا شهر فرایند راهبرد توسعه شهری را به عهده می‌گیرد؟
۴۵	قسمت دوم
۴۵	۵- رویکرد
۴۷	۶- زمینه‌ها (محتوا)
۴۷	۶-۱- معیشت (اشتغال، راهاندازی کسب‌وکار و درآمد خانوار)
۵۱	۶-۲- بهبود کیفیت محیطی، تحویل خدمات و کارآیی انرژی
۵۶	۶-۳- شکل فضایی و زیرساخت
۵۸	۶-۴- منابع مالی
۶۱	۶-۵- حکمروایی
۶۷	۷- روش‌شناسی
۶۸	۷-۱- شروع فرایند و اصول آن
۷۳	۷-۲- تعریف عوامل اولیه
۷۵	۷-۳- ارزیابی اولیه
۸۱	۷-۴- تدوین چشم‌انداز
۸۴	۷-۵- شناسایی نقاط قوت، ضعف‌ها، فرصت‌ها، تهدیدها (تحلیل سوات)
۸۵	۷-۶- موقعیت نقاط راهبردی
۸۸	۷-۷- ساختار اطلاع‌رسانی
۸۸	۷-۸- اجرا
۹۲	پیوست‌ها
۹۴	پیوست الف: معیشت
۱۰۰	پیوست ب: کیفیت محیطی، خدمات‌رسانی و کارآیی انرژی
۱۰۶	پیوست پ: فرم فضایی و زیرساختی
۱۱۲	پیوست ت- منابع مالی
۱۱۸	پیوست ث- حکمروایی